

Газет 1930 жылдың 10 қазанынан шыға бастады

**5 ҚАРАША
НОЯБРЯ
2023**

Түркістан облысы Созақ ауданының
ӘКІМІН САЙЛАУ
ВЫБОРЫ АКИМА
Созакского района Туркестанской области

Үкіметте жаңа инвестициялық жобаларды іске қосу талқыланды

Премьер-министр Әлихан Смайылов Eren Holding басшысы Ахмет Еренді қабылдап, Қазақстан экономикасының түрлі салаларында жаңа инвестициялық жобаларды іске қосу перспективаларын талқылады.

Үкімет басшысы холдингтің республика аумағындағы жобаларға инвестиция салу ниетін жоғары бағалайтынын айтты. Ә.Смайылов бүгінде елімізде түрік капиталының қатысуымен 4 мыңнан астам компания жұмыс істейтінін жеткізді. Атап айтқанда, тау-кен металлургия кешені, ин-

фрақұрылым, тамақ өнеркәсібі және фармацевтика сияқты салаларда жобалар іске қосылды. «Екі ел арасындағы қалыптасқан орнықты сенім деңгейі мен ынтымақтастыққа деген ортақ ұмтылыс бізге жаңа перспективалар ашуға мүмкіндік береді», деді Премьер-министр.

«Үкімет басшысы атап өткендей, бүгінде елімізде инвесторлар үшін барлық қажетті жағдайлар жасалған және заманауи институционалдық орта қалыптасқан. Атап айтқанда, басым салалардағы жобаларды жүзеге

асыру аясында кедендік төлемдерден босату, түрлі салық жеңілдіктері, салық заңнамасының тұрақтылығына кепілдіктер және т.б. қарастырылған. Ахмет Ерен тиісті инвестициялық шешімдер қабылдау үшін холдингтің Қазақстанда әлеуетті жобаларды зерделеуге дайын екенін айтты», делінген хабарламада.

«Біз өндірісті кеңейтеміз және инвестициялық жаңа мүмкіндіктерді қарастырып жатырмыз. Бұл қағаз өндірісі, энергетика және тоқыма өнеркәсібі сияқты салалар болуы мүмкін. Біз тау-кен металлургия кешеніне де инвестиция салуға дайынбыз. Бұл ретте, жұмыстың жоғары сапасына қол жеткізуге мүмкіндік беретін технологиялар бар. Сондықтан инвестиция мәселелерін бірлесіп қарастырығымыз келеді», деді Eren Holding басшысы.

Кездесуде Қазақстан аумағында әлеуетті инвестициялық жобалар пулын пысықтау және барлық өзекті мәселелер бойынша белсенді диалогты қолдау туралы келісім жасалды.

Президент Ішкі істер министрінің қабылдады

Мемлекет басшысы Ішкі істер министрі Ержан Сәденовті қабылдады. Министр елімізде кісі өлтіру, бұзақылық, ұрлық, қарақшылық, тонау және мал ұрлығына қатысты қылмыстар санының айтарлықтай төмен-

контенті бар 16 мың сайт анықталған.

Мемлекет басшысына Нәшақорлыққа және есірткі бизнесіне қарсы күрес жөніндегі 2023-2025 жылдарға арналған кешенді жоспардың іске асырылуы ту-

деуіне ықпал еткен алдын алу шаралары туралы мәлімет берді.

Президентке құқық бұзушылықтарға «мүлде төзбеушілік» және жазаның бұлтартпастығы, кәмелетке толмағандардың құқығын қорғау және интернет-алаяқтыққа қарсы іс-қимыл бойынша жүргізіліп жатқан жұмыстар жөнінде баяндалды.

Ержан Сәденовтің айтуынша, жыл басынан бері ауыспалы нөмірлерден шалынған 37 миллион қоңырау бұғатталып, заңға қайшы

ралы ақпарат берілді. Министрдің айтуынша, 31 тоннадан астам есірткі және 79 тонна прекурсор тәркіленіп, 39 есірткі зертханасын жойылған.

Сонымен қатар Президентке қылмыстық-атқару жүйесі мен Ұлттық ұлан қызметінің қазіргі жай-күйі туралы айтылды.

Кездесу соңында Қасым-Жомарт Тоқаев еліміздегі құқықтық тәртіп пен қоғамдық қауіпсіздік деңгейін одан әрі арттыруға бағытталған бірқатар тапсырма берді.

Қазақстан Ауғанстанға гуманитарлық көмек көрсетеді

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың тапсырмасына сәйкес Қазақстан Республикасы Ауғанстанға гуманитарлық көмек көрсетеді. Аталған мәселе Үкіметтік комиссияның отырысында талқыланды.

Үкіметтің баспасөз қызметі хабарлағандай, азық-түлік тауарлары, шатырлар, дәрі-дәрмектер, киім-кешек және басқа да қажетті заттардан тұратын гуманитарлық көмек тақау күндері әуе және теміржол көлігімен жөнелтілетін болады.

Сонымен қоса Ауғанстанға үйінділер астында қалған адамдарды құтқару үшін ТЖМ құтқарушылары, соның ішінде кинолог мамандар жіберілмек.

Қазақстан 7 қазанда Герат провинциясында болған жойқын жер сілкіністерінің салдарын жою мақсатында Ауғанстанға қолдау көрсетеді.

Педагогтердің ашық ұлттық саммиті өтті

Астанада Nobel Fest ғылыми фестивалі аясында Оқу-ағарту министрлігінің қолдауымен Қазақстан тарихында алғаш рет ұйымдастырылған Педагогтердің ашық ұлттық саммиті өтіп, оған әлемнің ең үздік ұстаздары қатысты.

Ведомствоның мәліметінше, педагогтер саммиті-мұғалімдер, ата-аналар және

мектеп басшылығы үшін кәсіби білім беру платформасын құруға бағытталған бас-тама.

Бірегей шараның ашылуында Оқу-ағарту бірінші вице-министрі Наталья Жұмаділдаева сөз сөйлеп: «Бұл шарда түрлі мәдениеттер, тілдер мен педагогикалық тәсілдер тоғыстырылды. Ең бастысы, бұл шарда шәкіртіне то-

лыққанды білім беру үшін өз біліктілігін үнемі арттырып, жетілдіріп отыратын педагогті бірінші орынға қойып отыр-мыз», деді.

Айта кетсек, Nobel Fest - халықаралық EdTech платформасы. Фестивальдің басты мақсаты – отандастарымызды білімге, ғылымға және инновацияға баулу.

«Созақ үні»-ақпарат.

Ауылымызда аяқ доп алаңы салынууда

Биыл Созақ ауданының құрылғанына 95 жыл толады. Осы айтулы мереке қарсаңында Қаратау ауылдық округіндегі Сарыжаз елді мекені тұрғындары үшін қуанышты да, жағымды жаңалығы бар жыл болды.

Өйткені таяуда «Samruk-KazynaTrust» корпоративтік қорының Қамқоршылық кеңесі осы елді мекеннің тұрғындарына арнап футбол алаңын салу туралы «Шыныққан шымыр болады!» атты тұрғындар мен жасөспірімдерге арналған футбол алаңын салу жайлы ұйымдастырған жобамызды қолдап, қайырымдылық көмек көрсету туралы шешім қабылдады. «Жігерлі ел» қоғамдық бірлестігінің төрайымы А.Әбдінабиева «Samruk-KazynaTrust» корпоративтік қорының Қамқоршылық кеңесі мүшелерінің алдында өз жобаларын нақты дәлелдермен қорғап, жеңімпаз атанды.

Статистикалық мәліметтерге сүйенсек мақсатты аудитория Қаратау ауылдық округіндегі Сарыжаз елді мекенінде 47 отбасы, 395 тұрғынды құрайды: оның ішінде 147 ер адам, 16-29 жас аралығы 38 адамды, 30-62 жас 50 адамды, әйелдер 154 адам, қалғандары зейнеткер, жасөспірімдер бар.

Осы Қаратау ауылдық округіндегі Сарыжаз елді мекенінде өзекті және әлеуметтік маңызды шешімі табылмай отырған өткір мәселелердің проблемалардың бірі – жастардың бос уақыт-

тарын дұрыс пайдалана алмауы, спорттық алаңшалардың жоқтығы.

Осы Созақ ауданынан көптеген аудандық, облыстық, республикалық, әлемдік бірнеше жеңімпаздар шыққанын атап айтар болсақ, бүгінгі таңда кіші футбол алаңын салып, пайдалануға беруді, заманауи талғаммен жабдықтауды, талап етеді. Өкінішке орай, аудандық бюджеттен қаражаттың бөлінбеуіне байланысты осы күнге дейін тұрғындар мен жасөспірімдер тек армандап отыруға мәжбүр болып отыр. Жоспарланып отырған жұмыс осы ауылдық округтегі өз ұрпағымыздың салауатты өмір салтын қалыптастыруына, өз уақыттарын тиімді пайдалануға көмек көрсетеді, сонымен қатар оларды қоғамдағы және отбасындағы қалыпты өмір сүруге жәрдемдеседі.

Біздің идеямыздың маңыздылығы бұл Қайырымдылық жоба шалғай ауылдағы жауабы табылмай отырған әлеуметтік мәселелерді шешуге, ұзақ мерзімді, тұрақты және оң әлеуметтік өзгерістердің пайда болуына, халықтың өмір сүру сапасын жақсартуға бағытталады. Енді бұл мәселенің бәрі артта қалады деп нық сенеміз. Қуанышты күніміз көп болсын!

Жансүлу ҚУАНЫШБАЕВА,
Сарыжаз ауылының тұрғындары атынан.

Бринфинг өткізілді

Аудандық аумақтық сайлау комиссиясының медиа алаңында БАҚ өкілдері, аудан әкімдігінде үміткерлердің қатысуымен бринфинг өткізілді. Оған 9 адам қатысты.

Бринфингті аудандық аумақтық сайлау комиссиясының мүшесі, Медиа алаң жетекшісі Ж.Сармантаев жүргізіп отырды. Ж.Сармантаев қатысушыларға аудан әкімі сайлауы жөнінде аудандық аумақтық сайлау комиссиясының бүгінгі таңға дейін атқарған жұмыстары туралы айтты.

Атап айтқанда, аудан әкімінің сайлауы жарияланысымен 15 қыркүйек күні әкімді сайлау жайлы округ құрылғанын, сайлау округнің УСҚ –ның шекаралары, АСК, УСҚ құрамдары БАҚ беттерінде, тиісті сайттарда жарияланғанына тоқтала келіп әкімдікке кандидаттар ұсыну 16 қыркүйектен басталып кешегі күні яғни 5 қазан күні аяқталғанын жеткізді. Бүгінгі таңға аудан әкімдігіне 8 үміткер ұсынылды: Оның үшеуі партиядан (ҚХП, Ақжол, Аманат партиялары) бесеуі өзін – өзі ұсынғандар.

Қатысушылар тарапынан аудан бойынша сайлаушылардың саны, вахталық жүйеде жұмыс жасайтындар қалай дауыс береді, тіркеу кезеңі қай уақытта аяқталады деген сұрақтар қойылды.

Медиа алаң жетекшісі қойылған сұрақтарға толық жауап берді.

Осымен бринфинг аяқталды.

«Созақ үні»-ақпарат.

ШӘМШІ ӘНДЕРІ ШЫРҚАЛДЫ

Аудандық «Мыңжылқы» мәдениет сарайында Шәмші Қалдаяқов атындағы Түркістан облыстық филармониясының ұйымдастыруымен «Менің Қазақстаным» атты концерттік шара өтті.

Кеш шымылдығы «Сүгір» атындағы қазақ ұлт аспаптар оркестрінің орындауындағы «Ыңғай төк» күйімен бастау алды. Салтанатты шараны аудан әкімінің орынбасары Қалдыбек Оразов ашып беріп, жиналған жұртшылықты Түркістан облысының 5 жылдығымен және Шәмші Қалдаяқов атындағы Түркістан облыстық филармониясының ұжымын 60 жылдық мерейлі мерекесімен құттықтады.

Бүгінгі міне, тарихы сонау көне ғасырдан сыр шертіп, алуан мәдениет пен руханияттың нәрлі ошағына айналған Теріскей өңірінде Қазақстанның халық әртісі, Қазақстанның Еңбек Ері, композитор Шәмші Қалдаяқовтың әндері шырқалғалы отыр. Түркістан облысының 5 жылдығына және Шәмші Қалдаяқов атындағы Түркістан облыстық филармонияның 60 жылдық мерекесіне орай өткізіліп отырған «Менің Қазақстаным!» атты концерт Созақ жұртшылығына айрықша көңіл-күй сыйлайды деген сенімдемін. Бүгінгі таңда ұлттық өнеріміз

бен құндылығымызды, мәдениетімізді насихаттауда филармония ұжымы елеулі еңбек етіп келеді. Ән-күй арқылы әдет ғұрыпты, салт-дәстүрімізді ұрпақтан-ұрпаққа дәріптеп жүрген сіздерге зор денсаулық, шығармашылық шабыт, өнерде табысты болуларыңызға тілектеспін, деген аудан әкімінің орынбасары қазақ өнерінің қара шаңырағына айналған филармония ұжымына аудан әкімінің арнайы құттықтау хатын табыс етті.

Концерт барысында филармония әншілері дарынды композитордың халық жүрегінен орын алған таңдаулы шығар-

маларын оркестрдің және ВИА-ның сүйемелдеуімен жанды дауыста орындады. Оған қоса, көпшілікке туындылардың шығу тарихы таныстырылды.

Айта кетейік, Шәмші Қалдаяқов 40 жылдан астам шығармашылық қызметінде қазақ даласына 300-ге тарта ән қалдырған. Әрбір туындысы жүрек терінде жатталған өнер иесінің әндері аталмыш концертте жаңаша сипат алды. Филармония ұжымы Шәмші әндерін нақышына келтіре орындап, шараға жиналған тыңдарманның көңіліне керемет сезім сыйлап, көптің ықыласына бөленді.

“АШЫҚ ЕСІК КҮНІ” ҰЙЫМДАСТЫРЫЛДЫ

Созақ аудандық орталық ауруханасының және аудандық ардагерлер кеңесінің ұйымдастыруымен аудандық емханада Халықаралық қарттар күні мерекесіне орай ашық есік күні ұйымдастырылды.

Біз әрқашанда осылай қариямызды қадірлеп, ардагерлерімізді ардақтауымыз ке-

рек. Себебі, алдыңғы буын аға-апаларымыздың ел дамуы жолындағы ерен ерлігі мен қажырлы еңбектері орасан зор. Еңбек жолымен үлгі болып жүрген аға буын өкілдеріне деген осындай игі шаралар дәстүрлі түрде ұйымдастырылып келеді. Ардагер аталарымыздың ғибратқа толы жүріп өткен өмір жолдары болашақ ұрпақ үшін әрқашанда үлгі болмақ.

Аудандық ардагерлер кеңесінің төрағасы Қабылбек Еспенбетов, жоғары санатты ардагер хирург-дәрігер, ауданның Құрметті азаматы Бүркіт Арынбеков аудан қарттарына деген ізгі тілектерін арнап, ұйымдастырылған шараның маңыздылығына тоқталып өтті.

Шара аясында аудан қарттарына жалпы тәжірибелі (невропатолог, кардиолог, офтальмолог, оториноларинголог, хирург, травматолог) дәрігерлері және бейін мамандары кеңес беріп, қан талдауы, ЭКГ, УДЗ, флюорография, бойынша зертханалық зерттеулер жүргізілді.

Аудан орталығындағы орталық стадионында Созақ ауданының 95 жылдық мерекесіне орай, Түркістан облысына қарасты имамдар мен мешіт қызметкерлері арасында кіші футболдан облыстық турнир өтуде. Достық кездесуге облысқа қарасты аудан, қалалардағы дін сала қызметкерлерінен құралған 14 команда

мақсатында футболдан турнир ұйымдастырып отыр. Бұл қуантарлық жағдай. Елге имандылықпен қатар, спортты насихаттап, жастарға үлгі болған сіздерді көпшілік басқа қырларыңыздан көруде,- деді аудандық ардагерлер Кеңесінің төрағасы.

Сонымен қатар, Түркістан облысының өкіл имамы Ержан

көрсетті.

Жарыс жолындағы ақтық сында Түркістан қаласы мен Созақ ауданы командасы өзара сынға түсіп, Түркістан қаласынан келген дін саласы қызметкерлерінен құралған команда турнирдің чемпионы атанды.

Жүлделі ІІ-ші орынды Созақ ауданы иеленіп, Жетісай

ДІН САЛАСЫНЫҢ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІ ФУТБОЛДАН СЫНҒА ТҮСТІ

қатысып, өзара бақ сынады.

Турнирдің ашылу салтанатына аудандық ардагерлер Кеңесінің төрағасы Қабылбек Еспенбетов қатысып, ізгі тілегін арнады.

Бүгінгі қоғамда салауатты өмір салтын ұстану – басты қағидалардың бірі. Дін саласының қызметкерлерінің салауатты өмір салтын ұстанып ғана қоймай, оны насихаттау

Сматұлы шараға арнайы қатысып, халық арасындағы ауызбіршілік, ынтымақ пен бірлікті сақтауға негіз болған имамдар мен мешіт қызметкерлері арасындағы сайысқа қатысушыларға сәттілік тіледі. Аталған турнирде облысқа қарасты аудан, қалалардағы дін саласының қызметкерлерінен құралған 14 команда қатысып, тартысты ойын

қаласы ІІІ-ші орынға табан тіреді. Жүлделі орыннан көрінген командаларға арнайы кубок, медалдар мен қаржылай сыйлықтар табысталды. Сондай-ақ жарыс қорытындысы бойынша жақсы ойын үлгісін көрсеткен бірқатар үздік ойыншыларға жеке-жеке марапаттар табысталады.

Аудан әкімінің баспасөз қызметі.

Саяси қуғын-сүргін құрбандарын ақтау жөніндегі мемлекеттік комиссияның төрағасы Ерлан Қарин облыстағы барлық қала, аудан, ауылдық округ, кент әкімдеріне қуғын-сүргінге ұшыраған адамдардың ұрпақтарынан естелік-әңгімелер мен мәліметтерді, құжаттарды фотоларды жинақтау бойынша тиісті жұмыстарды жүргізуді тапсырған. Осы іргелі іс бойынша ауылдар мен елді мекендерде 37-нің ызғары тиген отбасыларды жан-жақты іздестіреміз. Сол нәубеттің азабын көрген сол жылдары үш айлық нәресте-Ханшайым апамыз туралы туысы Ерлан Болатханұлы арқылы танып білдік.

«Әкеден жалғыз қалып, жасым сексеннен асқанда жабырқап жүрген жоқпын ба?! 1937 жылғы саяси-қуғын сүргіннің, 1941-1945 жылғы соғыстың салған нәубеті санамда әлі күнге жаңғырады. 1937 жылы «Ха-

шашып жүретін мәрт, ер мінезді азамат еді дейтін бала кезімде ескіқұлақтар. Әлі есімде әжем, әкемнің інісі Алпысбаймен маған, «мына жерді қаз, мұнда қыздарымның алтын күміс сырғасын көмілген, мына жерде алтын жалатылған леген болатын», - деп отыратын. Атам Рысбайдың бәйбішесі - әжем Айтотым қолынан келмейтіні жоқ, сөзге шешен, іскер, елге сөзі өтімді, қарулы «нағыз Нардың» келіні дейді екен. Көрші қолаң сыйлап, бәрі «Ай-апа» атап кеткен. Бірақ етегіне бала тоқтамай, өзі таңдап жүріп, күйеуіне Алтынкүл есімді қызды қосыпты. Одан туған Жорабек, Айтжан, Асылхан, Асқарбек, Алпысбай тарап Айтоты әжемнің бауырына салған.

Әкем Рысбаев Жорабек көзі ашық, орысша білетін, сауатты жан болған екен. Аудандық банктің меңгерушісі қызметін атқарды. Аршыған жұм-

Жақында қызым, ізденіп жүріп, әкем Жорабектің соғысқан, жерленген зиратын тапты. Соғысқа қатысқан туралы анықтама қағазында «Қызыләскер Рысбаев Жорабек Нарұлы (документте әкесімен, атасының есімдері ауысып көрсетілген) 1944 жылдың қаңтар айында соғысқа аттанды. Ленинград облысы, Салнцев ауданы, госпиталь ХППГ 624, 1944 жылдың 26 сәуір айы қайтыс болды. №2, №13 зират. Соңғы қызмет еткен әскери бөлім 354 зсп. Туған жері, Оңтүстік Қазақстан облысы, Созақ ауданы, Шолақорған ауылы, Калинин атындағы №7 колхоз. Әйелі Рысбаева Зере», - деп анық көрсетілген. Осы хабарды алғанда, өмір бойы іздеген әкем тіріліп келгендей қуандым. Ес білгелі әкемнің қолымда қалған жалғыз суретіне қарап, зиратына туған жердің топырағын салып, құран оқимын деген арманым бар

Жақсылардан қалған жұрнақ

лық жауы» атанып, одан өзінің ақ екенін дәлелдеп соғысқа аттанған әкем -Жорабек Рысбаевтың артында жалғыз тұяқ қалдым ғой. Әкеме деген сағыныш әлі күнге бойымды кернейді. Жапырағын жайған бәйтерегім, асқар тауымның асыл бейнесін де көрмеппін. 3 айлық шақалақ кезімде, арысым, арқа сүйер қорғаным әкемді «шолақ белсенділер» арыз жазып, түрмеге жапты. Өмір бойы әке құшағына еніп, исін искеп, мауқымды бассам ғой деп армандап келемін. Әкем тірі оралса, ұл-қыз тарап, артымнан іні сіңілім еріп, жайқалған жапырақтай бір қауым ел болар едік қой,-дейді Ханшайым Жорабекқызы.

Ханшайы Жорабекқызы, Шолақорған ауылында туып өскен. Апамыз 40 жыл білім саласында қызмет етіп, «халық ағарту ісінің озық» қызметкері атанған. Бүгінде Шымкент қаласында тұрады. Білімді. Сөзге шешен. Құйма құлақтың өзі. Өткен оқиғаны айы күніне дейін айтып береді. Адуынды апамыз, Асқар Сүлейменовпен бір сыныпта оқып, бір партада қатар отырған. Ол кісі өмірден өткенше аралас құралас болды. «Асқар, Шымкентке келсе біздің үйге міндетті түрде соғатын. Сосын барып Созаққа кететін. 2018 жылы Түркістан қаласында 80 жылдығы аталып өтті. Бала кезден бірге өскен қимасым ғой. Шақыру қағазы уақытында келмей, бара алмадым. Ақын Бәтима Батырбекова сабақ берді. Білімді ұстаз болатын», - дейді.

1937 жылғы қуғын сүргін біздің әулетке ауыр тиді. Ескі көздер біледі, ол кезде біз Нардың қорғанында тұрамыз (Әділет басқармасы ғимаратының маңайы). Үлкен жолдың бойы еді. Созақ ауылынан Жартытөбеге, Баба атаға баратын ел сол жолдан өтетін. Қасымызда Нұржан төренің үйі болатын. Аумағы ат шаптырым Нардың қорғанында 6 жерден үй тігіп, қыс қыстап, жазда бұлақ маңындағы көгалда отыратынбыз. Созақ өңіріне, Сарысуды жағалап, қазіргі Талас ауданы, Ойық, Ақкөлден үдере көшіп келгенбіз. Үлкен атам ағайынды Нар, Бұрқан бай-бағлан болып, ақ патшаның 60-шы жылдың соңындағы реформасы кезінде бас сауғалап осында келген дейтін, үлкен әжем Айтотым. Нар бабам астына мінген атын баптап, жүгенімен ерін күмістен, тоқымын мәуіті матадан салып мінетін маңғаз сұлу, атқамінер кісі болса керек. Ауыл аймаққа сөзі өтетін, сал серілігі де бар, байлығын

ыртқадай аппақ, сұлу кісі болса керек. Шымкент қаласына үш айлық оқуға кеткенде, адуынды Айтотым апам, «балам оқудан шаршап келеді. Рысбайдың жылдық асын өзім беремін деп, ағайындарын жинап 1937 жылы үлкен құран береді». Оған ел аралап құран қатым түсіріп жүрген шаяндық, Аппақ ишанның ұрпақтары да қатысады. Соны көрген көршілері. Бұлар бай-бағланның тұқымы. Кеңес үкіметіне қарсы. Ишанға қол берді, «халық жауы» деп, арыз жазып, Нардың тұқымынан асқа қатысқан 10 азаматты соттатады. Оқудан асығып келген Жорабекті құлқын сәриде НКВД қызметкерлері тұтқындап, жазықсыз түрмеге тоғытады. «Әкеме ас берген ағайыннан басым алтын емес. Үкімет ақ

дейін келер еді ғой деп, 1992 жылы ағайын-туыс, көзкөргендерді шақырып, үлкен ас бердім. Шарифат жолымен сүйекке түскен азаматтарға жыртас таратып, ырымын жасадым. Осы беріректе әкемнің інісі Асылхан, елер алдында мені шақырып: «Ханшайым, сотталып, артынан соғысқа сұранып кеткен әкеңнің артынан «қара қағаз» келіп еді. Өлді деп, үмітіңді үзгім келмеді. Сонша жыл жасырып жүрген мені кеш деп қолыма «қара қағазды» ұстатты», - дейді.

Бала кезім қиын заманмен тұспа-тұс келді, әкемнен хабар ошар жоқ. Десек те, әжем Айтоты мен Алтынкүл жетімдіктің тауқыметін тартқыздады. Қос әкемнің махаббатына бөленіп, ортасында тербеліп өстім. 1951 жылы Нардың қорғанынан көшіп, «Балтабұлақтың» төменгі

еді. Бүкіл әлемді мына бір індет жайылып, ешқайда шығуға мұрша жоқ. Ұлы Отан соғысы ардагерлерін іздеп, игі іс жасап жүрген сыйлас інім, журналист Дулат Әбіш те «апа, әкеңіздің басына апарамын», - дейтін. Сәтін салса міндетті түрде басына барамын. Құран оқып, әке аруағымен сырласып, мұңымды бір шағамын,-дейді.

1947 жылы түрмеден аман келген әкемнің ағайыны Пәзтай Райымқұлов пен Әти Тоқбергеновтен әкем туралы жиі сұрайтынмын. «Несін айтасың Ханшайым. Әкең адамның асылы еді ғой. Мейірімді, мәдениетті, сыпайы, іскер болатын. Түрмеде көп адамға шарапаты тиді. Аз ғана қалды ғой, ауылға қайтайық деген бізді тыңдамай, соғысқа сұранды. Осының өзі-ақ, адал азамат екенін білдірмей ме?!», - деп отыратын. Бала кезімде әкеммен сыйлас болған жақсылар, мені алдарына алып «жақсыдан қалған жәдігер» деп мейірленіп, алдына алатын әлі есімде. Сұлу, өңді ер кісі көрсем, әкемде осындай болды-ау, деп артынан еріп жүретінмін. Қазір көкейімде осындай естеліктер ғана сайрайды,-дейді. Жоғарыда апамыз толғана естеліктерді жан дүниесімен айтып беріпті. Оқыған болсаңыздар, журналист, жазушы Мұхаммеджан Рүстемовтің Созақ көтерілісі туралы жазған «Созақ қасіреті» атты тарихи кітабы бар. Сонда 30 жылдардағы оқиғаны суреттеген «Ханшайымның тақсіреті» деген көлемді дүние

де жазылған. «-Ия, бұдан сексен жеті жыл бұрын елдің оқыған білімді азаматтарын ажал оғына айдаған репрессия зардабы әлі жойылған жоқ. Быыл 1941-1945 жылдардағы Ұлы Отан соғысының Ұлы Жеңіспен аяқталғанына 79 жылға айналып барады. Бұл адамзат тарихындағы ең ауыр соғыс болғаны белгілі. Талай отбасының ошағын ойран етті. Оны ұмыту мүмкін емес. Оған қатысқан сарбазды, тылда аянбай еңбек еткен еңбекшілерді ардақтау әрбір ұрпақ үшін абыройлы міндет болып қала береді,-дейді Ханшайым апамыздың етжақыны Ерлан Райымқұлов. Сіз бен біз болып осындай тарихтың ақтаңдақтарына ұшырап, тағдырларың талайлы еткен азаматтардың ұрпақтары туралы жиірек еске алсақ «өлі разы болар» деген сол емес пе?!»

Әмір бойы әкемді күттім. Жасы 80 толғанда тірі болса осы уақытқа

жағына қоныстанды. 1954 жылы мектеп бітіріп, Шымкент педагогика институтының математика мамандығына оқуға түстім. 1959 жылы алғашқы түлегі болдым. Игі жақсылармен араластым. Өстім. Өндім. Ұстаздық еттім. Сексеннің үшіне келсемде әкеге деген сағыныш бір сәт басылған емес. Жатсам тұрсам, әкемнің бейітін тауып, басына барып, зиярат етіп, құран оқысам дейтінмін. Қолымда осы уақытқа дейін архивтен ізденіп жүріп, «1937 жылдың 25 желтоқсанында ұсталып, 30 желтоқсан күні сотты болды. 1944 жылдың 12 қаңтар күні қылмыстық құрамның болмауына байланысты ісі тоқтатылды», - деген тілдей қағаз ғана болатын. Құдай қосқан қосағым Бәкір Нұржанов ұзақ жылдар құқық қорғау органында лауазымды қызмет атқарды. Тұтас бір әулетті «халық жауы» деп арыз жазып, соттатқан кім екенін анықтап бер деп қанша сұрасам да, жылы жауып қоя салатын.

Мақсат ҚАРФАБАЙ.

